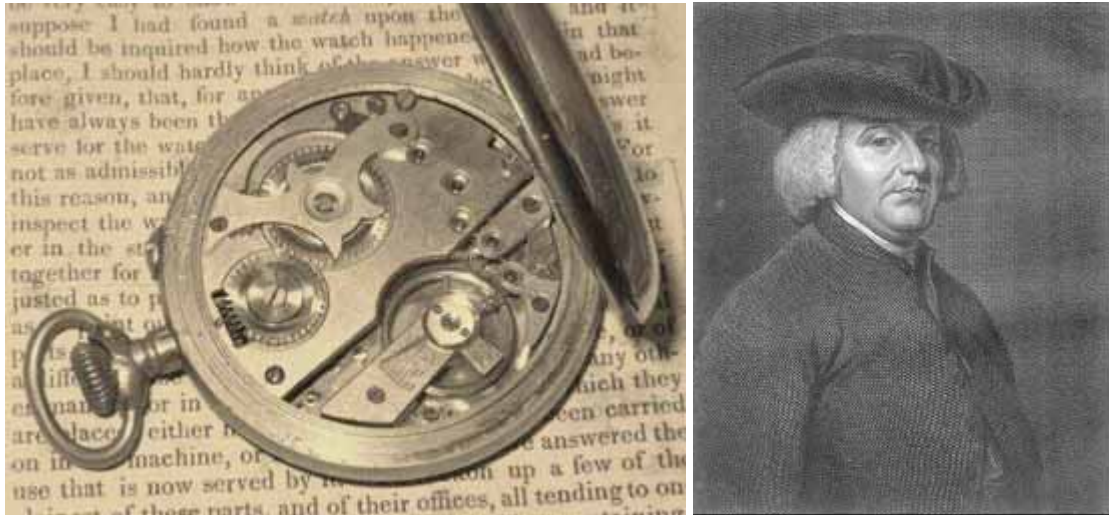

Ontworpen door de Horlogemaker

William Paley's beroemde argument voor design

David Malcolm, <http://creation.com/designed-by-the-watchmaker>, 19-8-2015

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling en plaatjes door M.V.

William Paley (1743–1805) was de Engelse “archdeacon” en theoloog die bekend is door een bepaald boek dat hij schreef. Dat boek heet *Natural Theology: or Evidences of the Existence and Attributes of the Deity Collected from the Appearance of Nature* [1] (hij is minder gekend voor zijn fervente oppositie tegen slavenhandel en de openlijke veroordeling van de slavernij in een eerder boek)[2]. Het boek had veel invloed in de eerste helft van de 19de eeuw. In dit boek geeft Paley bewijs voor het bestaan van een Schepper vanuit het ontwerp dat duidelijk is in natuurlijke fenomenen, en in het bijzonder in het menselijke lichaam.[3]

Hierna resumeren we Willam Paley's betoog voor design, zoals vervat in de eerste twee hoofdstukken van het boek, waarbij we ons voornemen zijn gedachten intact te laten. Citaten geven de directe en precieze verwoording van Paley.[4]

Het argument (uit hoofdstuk 1)

Als een persoon een horloge vindt terwijl hij in de heide wandelt, zal hij enigszins anders denken dan wanneer hij een steen zou gevonden hebben. Het horloge vertoont duidelijk bewijs van ontwerp, wegens de manier waarop de componenten zijn samengesteld om een doel te bereiken.

“De afleiding die wij maken is onvermijdelijk”, zegt Paley, “dat het horloge een maker moet gehad hebben; dat er op een bepaald tijdstip, en in een of andere plaats, een vakman (of vakmannen) moet bestaan hebben die het formeerde voor een bepaald doel, die haar constructie begreep en haar functie en gebruik ontwikkelde”.

Paley somt volgende krachtige punten op (de nummers tussen de haakjes volgen Paley's eigen nummeringsstelsel):

- De conclusie van de persoon houdt ook stand indien hij nooit een horloge zag maken. (1.1)
- Zijn conclusie wordt niet verzwakt wanneer het horloge niet volmaakt zou zijn. (1.2)
- Evenmin zou dit enige onzekerheid in het argument introduceren als hij niet alle aspecten van de functionaliteit van het horloge zou begrijpen. (1.3)

- Evenmin zou “enig mens bij zijn verstand” het horloge aanzien als louter “een van de mogelijke combinaties van materiële vormen”. (1.4)
- Evenmin zal hij tevreden zijn met de verklaring dat er “een principe van orde bestond dat de onderdelen van het horloge in hun huidige vorm en situatie had gebracht”.(1.5)
- “Hij zou verrast zijn te horen dat het mechanisme van het horloge geen bewijs vormde van vernuft, doch enkel een motief om de geest te induceren om zo te denken”.(1.6)
- Niet minder verbaasd zou hij zijn als hem verteld werd dat het horloge niets meer is dan het “resultaat van metaal-natuurwetten”.(1.7)
- Evenmin zou hij van zijn conclusie afgebracht worden “doordat men hem zegt dat hij helemaal niets weet over de zaak”.(1.8)

Het argument verder ontwikkeld (uit hoofdstuk 2)

Veronderstel dat de persoon die het horloge vond in dat heideland ook zou ontdekken dat het de eigenschap had om “een ander horloge zoals zichzelf” voort te brengen. “Welk effect zou zo’n ontdekking hebben op zijn vorige conclusie?”

- “Het eerste effect zou een toenemende bewondering zijn voor het vernuft, en zijn overtuiging van de verbluffende bekwaamheid van de ontwerper”.(2.1)
- Alhoewel in zekere zin het eerste horloge de “maker van het horloge” is, zou hij zich realiseren dat dit niet de “oorzaak” noch de “auteur” ervan is.(2.2)
- Misschien construeerde de vakman niet het horloge dat de persoon vond, maar hij zal nog steeds concluderen “dat een vakman oorspronkelijk werd ingezet in de productie”. “Het argument van ontwerp blijft zoals het was”. “Er kan geen ontwerp zijn zonder een ontwerper; orde zonder keuze”, of “ordening zonder iets is dat in staat is te ordenen”.(2.3)
- Hij zal de moeilijkheid niet oplossen door de veronderstelling van een onbeperkt aantal generaties. Als de moeilijkheid zou verminderen naarmate hij zou teruggaan, zou hij “de moeilijkheid uitputten” – maar nooit werd een tendens waargenomen tot het verminderen van de moeilijkheid.(2.4)
- Onze vinder zou denken dat de maker van het horloge in realiteit de maker zou zijn van elk horloge dat daaruit zou voortkomen.(2.5)

Zou de ontdekking dat het horloge andere horloges kan voortbrengen die daaraan identiek zijn ertoe leiden dat de vinder zijn oorspronkelijke conclusie in de steek laat, namelijk dat het horloge een vakman en ontwerper moet gehad hebben? “Kan dit volgehouden worden zonder absurditeit? Maar dat is atheïsme”.

Weerlegging?

Werd Paley’s argument ooit weerlegd? Het is zeker onpopulair geworden, en het wordt vandaag door velen belachelijk gemaakt. Maar het werd nooit weerlegd. Zijn argument is net zo deugdelijk als in 1802.

Door onze bekendheid met moderne technologie zou het voor iedereen duidelijk moeten zijn dat functionele systemen altijd het resultaat van ontwerp zijn. Beschouw eens de eigenschappen van auto’s. Eén unit, de motor, bevat afgescheiden voorzieningen voor koelwater, olie en benzine. Hij zou beslist niet functioneren indien deze vloeistoffen niet op hun betreffende plaatsen zouden zijn ondergebracht. Er zijn inlaat- en uitlaatkleppen om de gassen te laten circuleren zoals vereist is opdat de motor zou functioneren. Niet enkel dat, maar er is een mechanisme om de kleppen te openen en te sluiten op de juiste tijd, en er is ook een ontstekingsmechanisme dat vonken genereert op de juiste tijdstippen.

We zien ook ontwerp in de keuze van de materialen: koper of aluminium waar hittegeleiding vereist is, gegoten ijzer voor de stevigheid, en soms synthetisch rubber waar flexibiliteit nodig is. Er zijn rubberen slangen, banden, en verder bewijs van ontwerp, om een comfortabel rijden te waarborgen.

Maar, systemen die gevonden worden in levende dingen zijn nog veel complexer dan de design-kenmerken waar wij mee vertrouwd zijn in de materiële wereld.

Ontwerp in de natuur

Paley besteedde 18 hoofdstukken van zijn verhandeling aan ontwerp in de natuur – tweederde van de hoofdstukken. Sommige van zijn voorbeelden zouden vandaag kunnen verbeterd worden, wegens onze enorm uitgebreide kennis van moleculaire biologie. Andere voorbeelden waren excellent in zijn dagen en zijn sindsdien nog even deugdelijk. Paley behandelde het oog van gewervelden in de hoofdstukken 6 en 14. Paley behandelde ook de veer van vogels in hoofdstuk 12 en de tong van de specht in hoofdstuk 13. Dit zijn allemaal excellente bewijzen van ontwerp, ook voor vandaag.

De inhoud van Paley's <i>Natural Theology</i>	
Hoofdstukken 1 en 2	Het argument van design gesteld
Hoofdstukken 3 tot 20	Voorbeelden van design in levende dingen
Hoofdstukken 21 en 22	Bewijs van design in niet-levende dingen
Hoofdstukken 23 tot 26	Bewijs van de kenmerken van de Godheid
Hoofdstuk 27	Conclusie

Conclusie

Als conclusie kunnen we niet beter doen dan te citeren uit Paley's conclusie.

“Maar, van het grootste deel van dezen, die, ofwel in dit boek of enig ander, argumenten lezen om het bestaan van God te bewijzen, moet gezegd worden, dat zij enkel eindigen waar zij begonnen waren; dat zij nooit onwetend waren van deze grote waarheid, er nooit aan twijfelden; dat het daarom niet lijkt, dat iets verworven werd door onderzoekingen, van waaruit geen nieuwe opinie is geleerd, en dat het onderwerp geen bewijzen behoefde”.

“Het bestaan en het karakter van de Godheid, zijn, in elk opzicht, het meest interessant van alle menselijke speculaties. ... Het is een stap om aan te tonen dat er in de wereld iets meer is dan wat we zien. Het is een verdere stap te weten, dat, onder de zichtbare dingen van de natuur, er een intelligente geest moet zijn, bezorgd over haar voortbrengselen, orde en ondersteuning”.

Referenties en noten

1. Paley, W., *Natural Theology*, 1802. Republished in 1970 by Gregg International Publishers Ltd.
2. Paley, W., *The Principles of Moral and Political Philosophy*, 1785.
3. Paley is reasoning on very sure ground here. Nobody can deny the evidence for a Creator found in nature, as stated in Romans 1:18–20.
4. Reprinted with the permission of Gregg International.